

Hallituksen esitys Eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain 25 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain siirtymäsäännöksiä siten, että sosiaalihuollon palvelujen antajia koskisi sama siirtymäaika asiakastietojen käsittelyä koskevien säännösten osalta kuin terveydenhuollon palvelujen antajia. Kyseisen lain neljän vuoden siirtymäaika koskee vain terveydenhuollon palvelujen antajia. Samassa yhteydessä täsmennettäisiin terveydenhuollon palvelujen antajia koske-

vaa siirtymäsäännöstä.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi, että siirtymäaikaa lyhennettäisiin kolmella kuukaudella, jotta lain tarkoittaman valtakunnallisen potilastietojen käsittely- ja arkistointijärjestelmän käyttöönotto tapahtuisi samanaikaisesti sähköisen lääkemääräyksen käyttöönoton kanssa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2007.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIAALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
PERUSTELUT	3
1. Nykytila ja ehdotetut muutokset	3
2. Esityksen vaikutukset	4
3. Asian valmistelu	5
4. Voimaantulo	5
LAKIEHDOTUS.....	6
sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain 25 §:n muuttamisesta	6
LIITE	7
RINNAKKAISTEKSTIT	7
sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain 25 §:n muuttamisesta	7

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (159/2007) tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2007. Laissa säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen tietoturvalisistä käsittelystä sekä asiakkaan tiedonsaantioikeuksista. Terveydenhuollon palvelujen antajien potilasrekistereitä varten luodaan yhtenäinen potilastietojen käsittely- ja arkistointijärjestelmä. Lain 25 §:n 1 momentti sisältää terveydenhuollon palvelujen antajia koskevat siirtymäsäännökset, joiden mukaan terveydenhuollon palvelujen antajien 15 §:n mukainen velvollisuus liittyä valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen käyttäjäksi, tulee voimaan neljän vuoden kuluttua lain voimaantulosta. Jos terveydenhuollon palvelujen antaja on kuitenkin liittynyt laissa tarkoitettujen tietojärjestelmäpalvelujen käyttäjäksi ennen 15 §:n voimaantuloa, koskevat lain säännökset niitä terveydenhuollon palvelujen antajan asiakirjoja, jotka on liitetty mainittuihin tietojärjestelmäpalveluihin. Lain soveltaminen edellyttää tietojärjestelmä uudistuksia sekä sosiaalihuollon että terveydenhuollon palvelujen antajien tietojärjestelmiin.

Hallituksen esityksessä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköistä käsittelyä koskevaksi lainsäädännöksi (HE 253/2006 vp) esitettiin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain 25 §:ään siirtymäaika sekä sosiaalihuollon että terveydenhuollon palvelujen antajien osalta sähköistä asiakastietojen käsittelyä koskevien säännösten soveltamiselle. Hallituksen esityksen eduskuntakäsittelyn yhteydessä muutettiin siirtymäsäännöstä siten, että pykäläkohtainen luettelo säännöksistä, joita siirtymäaika koskisi, muutettiin sanalliseksi ilmaisuksi. Tässä yhteydessä muutetun siirtymäsäännöksen sanamuodossa ei otettu huomioon sosiaalihuollon palvelujen antajia koskevaa siirtymäaika. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen mietinnössä (StVM 47/2006) kuitenkin todetaan, että sosiaalihuollon palvelujen antajia koskevien

säännöksiä ehdotetaan tulevan voimaan neljän vuoden kuluttua lain voimaantulosta. Näin ollen mietinnöstä ilmenee, että hallituksen esityksessä ehdotettua sääntelyä ei tältä osin ollut tarkoitus muuttaa, vaan kyse on ilmaisuun liittyvästä teknisluonteisesta muutoksesta. Tästä syystä ehdotetaan, että sosiaalihuollon palvelujen antajia koskeva siirtymäsäännös lisättäisiin lakiin.

Siirtymäsäännöksen nykyinen sanamuoto voi aiheuttaa myös tulkintaepäselvyyttä siitä, miltä osin terveydenhuollon palvelujen antajien tulee soveltaa lain säännöksiä. Nykyisessä muodossaan säännöstä voitaisiin tulkita siten, että siirtymäaika terveydenhuollon palvelujen antajien osalta koskee vain potilastietojen valtakunnalliseen käsittely- ja arkistointijärjestelmään liittymistä sekä potilastietojen käsittelyä tämän tietojärjestelmäkokonaisuuden avulla, eikä lainkaan potilastietojen sähköistä käsittelyä muilta osin. Koska lain soveltaminen edellyttää tietojärjestelmä uudistuksia terveydenhuollon palvelujen antajien tietojärjestelmiin myös muilta osin, kuin valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin liittymisen osalta, siirtymäsäännöksen sanamuotoa esitetään täsmennettävän siten, ettei jää epäselvyyttä siitä, että myös terveydenhuollon palvelujen antajien potilastietojen sähköistä käsittelyä koskee vastaava siirtymäaika kokonaisuudessaan.

Ehdotuksessa esitetään lisäksi siirtymäaika lyhennettäväksi kolmella kuukaudella. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastiedon sähköisestä käsittelystä annetun lain sisältämän potilastiedon käsittely- ja arkistointijärjestelmäkokonaisuuteen liittyy toiminnallisesti sähköisen lääkemääräyksen käyttöönotto. Tästä säädetään kuitenkin erikseen laissa sähköisestä lääkemääräyksestä (61/2007). Kyseisen lain ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain valmistelu toteutettiin rinnakkain. Tarkoituksena oli, että lait tulisivat voimaan yhtä aikaa ja niillä olisi tähän yhteiseen tietojärjestelmäkokonaisuuteen liittymisen osalta sama neljän vuoden siirtymäaika. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä

käsittelystä annetun lain voimaantuloa siirrettiin kuitenkin kolmella kuukaudella, jotta edellä esitetty sosiaalihuollon palvelujen antajia koskeva siirtymäaikasäännös ehdittäisiin muuttaa ennen lain voimaantuloa. Tästä johtuen sähköisen lääkemääräyksen käyttöönotto tulee nykyisten säännösten mukaan tapahtua viimeistään 31 päivänä maaliskuuta 2011 ja potilastiedon sähköiseen käsittely- ja arkistointijärjestelmää toteuttavien valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen käyttäjiksi tulee liittyä viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2011.

Esityksessä ehdotetaan vastaavasti lyhennettäväksi kolmella kuukaudella 25 §:n 2 momentissa säädettyä aikaa, jonka jälkeen aletaan periä maksuja lain 22 §:ssä säädettyistä valtakunnallisista tietojärjestelmäpalvelujen käytöstä.

2. Esityksen vaikutukset

Kun sosiaalihuollon palvelujen antajilla on sama siirtymäaika kuin terveydenhuollon palvelujen antajilla, turvataan myös sosiaalihuollon palvelujen antajille riittävä aika asiakastietojärjestelmien muuttamiseksi vastaamaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain vaatimuksia. Jos sosiaalihuollon palvelujen antajat joutuisivat tekemään tällaisia tietojärjestelmämuutoksia hyvin lyhyessä ajassa, muodostuisivat tietojärjestelmäkustannukset kohtuuttoman isoiksi. Jos esityksen mukaista sosiaalihuollon palvelujen antajia koskevaa lisäystä ei tehdä, on myös valtaosassa tapauksista käytännössä mahdotonta noudattaa kyseisen lain säännöksiä jo siitäkkin syystä, että tarvittavia ohjelmistoja ei ole mahdollista saada tietojärjestelmiin riittävän nopeasti.

Terveydenhuollon palvelujen antajien osalta siirtymäsäännöksen täsmennyksellä vältettäisiin epäselvyys siitä, koskeeko siirtymäsäännös terveydenhuollon palvelujen antajien potilastietojen sähköistä käsittelyä koskevia säännöksiä kokonaisuudessaan. Muunlainen tulkinta johtaisi terveydenhuollon palvelujen antajien osalta vastaavaan ongelmaan tietojärjestelmien saattamisessa lain mukaiseksi, kuin edellä on kuvattu sosiaalihuollon palvelujen antajien osalta.

Esityksellä lyhennettäisiin kolmella kuu-

kaudella laissa olevaa neljän vuoden siirtymäaikaa kolmeksi vuodeksi ja yhdeksäksi kuukaudeksi. Potilastiedon sähköinen käsittely ja arkistointijärjestelmä sekä sähköisen lääkemääräyksen tietotekninen toteutus on tarkoitettu tehtävä yhtenäisenä tietojärjestelmäkokonaisuutena siten, että näihin voitaisiin liittyä samanaikaisesti yhtenäisen tietoteknisen ratkaisun avulla. Näin ollen ehdotetulla muutoksella vältetään tilanne, jossa terveydenhuollon palvelujen antajia koskeva velvoite liittyä näihin samaan tietojärjestelmäkokonaisuuteen kuuluviin osiin olisi eriaikainen. Toisaalta vaikka kyseistä muutosta ei tehtäisi, olisi terveydenhuollon palvelujen antajien käytännössä todennäköisimmin liityttävä myös potilastiedon käsittely- ja arkistointijärjestelmään viimeistään 31 päivänä maaliskuuta 2011, koska tuolloin on viimeistään otettava käyttöön sähköinen lääkemääräys. Epäselvyyksien ja mahdollisten teknisten ongelmien välttämiseksi olisi kuitenkin syytä säätää liittymisajasta yhtenäisesti.

Kun sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annettua lakiehdotusta valmisteltiin, oli sen tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2007 saman aikaisesti sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain kanssa, jolloin myös potilastietojen käsittely- ja arkistointijärjestelmään liittymisen osalta neljän vuoden siirtymäaika olisi umpeutunut 31 päivänä maaliskuuta 2011. Edellä esitetyn sosiaalihuollon palvelujen antajia koskevan pykälämuutoksen teknisluonteisen virheen vuoksi voimaantuloaikaa jouduttiin kuitenkin siirtämään kolmella kuukaudella. Näin ollen siirtymäajan lyhentäminen kolmella kuukaudella ei muuta sitä alkuperäistä kokonaissuunnitelmaa, jonka mukaan potilastiedon käsittely- ja arkistointijärjestelmän käyttöönoton vaiheistus on suunniteltu toteutettavaksi.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi lyhennettäväksi vastaavasti kolmella kuukaudella 25 §:n 2 momentissa säädettyä aikaa, jonka jälkeen aletaan periä maksuja 22 §:ssä säädettyjen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen käytöstä. Jos velvoitetta liittyä potilastiedon käsittely- ja arkistointijärjestelmää toteuttaviin valtakunnallisiin tietojärjestelmäpalveluihin aikaistetaan kolmella kuukaudella, tulee myös siitä aiheutuvista käyttökus-

tannuksista voida periä maksuja kolme kuukautta aiemmin, jotta järjestelmän käytöstä aiheutuneet kustannukset saadaan katetuksi.

3. Asian valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu virkatyönä sosiaali- ja terveysministeriössä.

4. Voimaantulo

Esitys ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 heinäkuuta 2007, jotta ehdotetut muutokset tulisivat voimaan yhtä aikaa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain kanssa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava ehdotus:

Laki

sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain 25 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä 9 päivänä helmikuuta 2007 annetun lain (159/2007) 25 §:n 1 ja 2 momentti seuraavasti:

25 §

Siirtymäsäännökset

Edellä lain 24 §:ssä säädetystä poiketen 15 §, jossa säädetään velvollisuudesta liittyä valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen käyttäjäksi, tulee voimaan kolmen vuoden ja yhdeksän kuukauden kuluttua lain voimaantulosta. Jos terveydenhuollon palvelujen antaja on kuitenkin liittynyt tässä laissa tarkoitettujen tietojärjestelmäpalvelujen käyttäjäksi ennen 15 §:n voimaantuloa, koskevat tämän lain säännökset niitä terveydenhuollon palvelujen antajan asiakirjoja, jotka on liitetty mainittuihin tietojärjestelmäpalveluihin. Muutoin terveydenhuollon palvelujen antajien on noudatettava potilastietojen sähköistä käsittelyä koskevia säännöksiä kolmen vuo-

den ja yhdeksän kuukauden kuluttua lain voimaantulosta. Lain 14 §:ssä tarkoitetut valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut voidaan ottaa käyttöön vaiheittain jo ennen liittymisvelvollisuuden voimaantuloa. Tällöin näiden palvelujen avulla tapahtuvaan potilastietojen käsittelyyn sovelletaan tämän lain säännöksiä. Sosiaalihuollon palvelujen antajien on noudatettava sosiaalihuollon asiakastietojen sähköistä käsittelyä koskevia säännöksiä kolmen vuoden ja yhdeksän kuukauden kuluttua tämän lain voimaantulosta.

Lain 22 §:ssä tarkoitettuja maksuja aletaan periä kolmen vuoden ja yhdeksän kuukauden kuluttua tämän lain voimaantulosta.

—————
 Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2007.

Helsingissä 25 päivänä toukokuuta 2007

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Peruspalveluministeri *Paula Risikko*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

Laki

sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain 25 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä 9 päivänä helmikuuta 2007 annetun lain (159/2007) 25 §:n 1 ja 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

25 §

25 §

Siirtymäsäännökset

Siirtymäsäännökset

Edellä lain 24 §:ssä säädetystä poiketen 15 §, jossa säädetään velvollisuudesta liittyä valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen käyttäjäksi, tulee voimaan neljän vuoden kuluttua lain voimaantulosta. Jos terveydenhuollon palvelujen antaja on kuitenkin liittynyt tässä laissa tarkoitettujen tietojärjestelmäpalvelujen käyttäjäksi ennen 15 §:n voimaantuloa, koskevat tämän lain säännökset niitä terveydenhuollon palvelujen antajan asiakirjoja, jotka on liitetty mainittuihin tietojärjestelmäpalveluihin. Lain 14 §:ssä tarkoitetut valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut voidaan ottaa käyttöön vaiheittain jo ennen liittymisvelvollisuuden voimaantuloa. Tällöin näiden palvelujen avulla tapahtuvaan potilastietojen käsittelyyn sovelletaan tämän lain säännöksiä.

Lain 22 §:ssä tarkoitettuja maksuja aletaan periä neljän vuoden kuluttua tämän lain voimaantulosta.

Edellä lain 24 §:ssä säädetystä poiketen 15 §, jossa säädetään velvollisuudesta liittyä valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen käyttäjäksi, tulee voimaan *kolmen vuoden ja yhdeksän kuukauden* kuluttua lain voimaantulosta. Jos terveydenhuollon palvelujen antaja on kuitenkin liittynyt tässä laissa tarkoitettujen tietojärjestelmäpalvelujen käyttäjäksi ennen 15 §:n voimaantuloa, koskevat tämän lain säännökset niitä terveydenhuollon palvelujen antajan asiakirjoja, jotka on liitetty mainittuihin tietojärjestelmäpalveluihin. *Muutoin terveydenhuollon palvelujen antajien on noudatettava potilastietojen sähköistä käsittelyä koskevia säännöksiä kolmen vuoden ja yhdeksän kuukauden kuluttua lain voimaantulosta.* Lain 14 §:ssä tarkoitetut valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut voidaan ottaa käyttöön vaiheittain jo ennen liittymisvelvollisuuden voimaantuloa. Tällöin näiden palvelujen avulla tapahtuvaan potilastietojen käsittelyyn sovelletaan tämän lain säännöksiä. *Sosiaalihuollon palvelujen antajien on noudatettava sosiaalihuollon asiakastietojen sähköistä käsittelyä koskevia säännöksiä kolmen vuoden ja yhdeksän kuukauden kuluttua tämän lain voimaantulosta.*

Lain 22 §:ssä tarkoitettuja maksuja ale-

taan periä kolmen vuoden ja yhdeksän kuukauden kuluttua tämän lain voimaantulosta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2007.
